

Обобщение на отговори от проведена анкета за въздействие от въвеждане на еврото върху малките и средните предприятия

В периода от 16 ноември до 16 декември 2022 г. Министерството на икономиката и индустрията поведе Анкета за въздействието от въвеждане на еврото върху малките и средните предприятия (МСП).

Анкетата съдържа 12 въпроса, чрез които се цели да се установи какви разходи и ползи очакват представителите на бизнеса и най-вече малките и средните предприятия в процеса на присъединяване на България към Еврозоната.

В проведената анкета участваха общо 93-ма респондента, като на въпросите са отговорили 3 големи предприятия, 7 – средни, 19 – малки, 64 – микро предприятия. Общо 96,7 % от отговорилите са МСП.

В зависимост от икономическата дейност сред анкетираните преобладават отговорите, получени от предприятия в сферата на услугите – 72%. Съответно 26% от отговорилите са предприятия, опериращи в сферата на преработващата промишленост и 2% в земеделието.

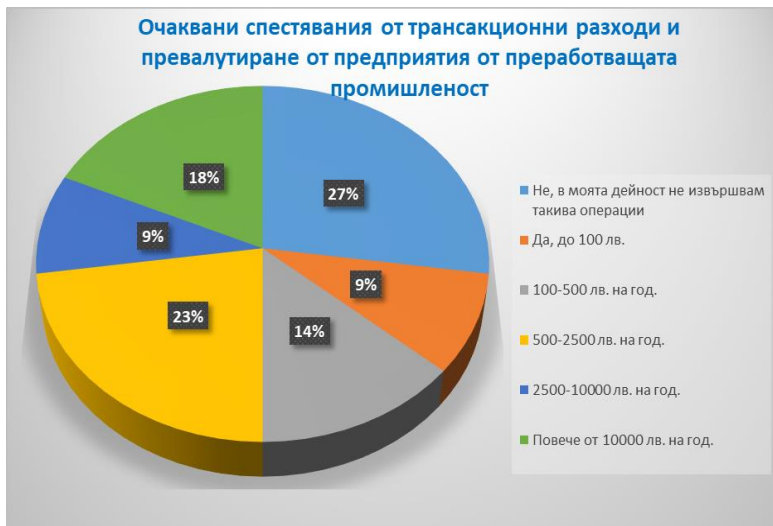
Основни изводи по отношение на очакванията на МСП в различните сектори на икономиката:

Съществува известна разлика между очакванията на МСП във сферата на производството и във сферата на услугите.

В производството

МСП в сферата на производството очакват разходи за промяна на счетоводната или друга използвана информационна система. Фирмите предвиждат и средства за периода на двойно обозначаване на цените – средно между 500-2500 лв.

При преминаване към еврото предприятията очакват и разходи, свързани с адаптиране на фискалните устройства. Очакванията варират от 500, до над 2500 лв. 30% от отговорилите все още нямат яснота какви разходи следва да предвидят.

Предприятията от производствените сектори на икономиката очакват значителни ползи от спестявания за трансакционни разходи и разходи за превалутиране.

Ползи от приемането на еврото очакват най-вече експортно ориентирани предприятия, свързани с повишаването на доверието и сигурността на банковата ни система.

В услугите

МСП в сферата на услугите като цяло също очакват разходи за промяна на счетоводен или друг софтуер в рамките на 500-2500 лв. Фирмите в сектор търговия и особено тези с по-голям брой търговски обекта, обаче очакват по-високи разходи достигащи до 10 000 лв., а за промяна на вътрешния софтуер или други IT системи – значително повече над 10 000 лв.

Очакват се също така относителни големи разходи за адаптиране на фискалните устройства, както и разходи за поддържане на оборотни средства в двете валути, обучение на персонала, разходи при първоначалното превалутиране при внасяне на средства в банков клон за захранване на фирмената сметка.

МСП отбелязват и други възможни разходи, които не са изброени в анкетата: предизвикани от грешки на персонала при превалутирането от едната в другата валута (например когато клиента плаща в лева, а рестото се връща в евро). Допълнителни разходи се очакват още при изчислението на дължимите преки и косвени данъци към бюджета, както и разходи за рекламни табели, вътрешни системи на отчитане и други.

Значителен брой от анкетираните са избрали опцията за отговор на някои от поставените въпроси с „все още не знам“, което разкрива неяснота сред значителна част от предприятията, опериращи в различни икономически сектори.

Също така една голяма част от МСП, особено микропредприятията не виждат ползи от приемането на еврото. Което е знак, че е необходима информационна кампания за процеса на преминаване към еврото и ползите от въвеждането на еврото му.

Основни изводи по отношение на очакванията на големите предприятия:

Големите предприятия се характеризират с голям брой заети и по-голям брой обекти. В тази връзка и очакванията на част от тях са свързани с изразходване на повече средства за промяна в счетоводната отчетност, софтуер и други IT системи и обучение на персонала. В същото време и очакванията за спестявания за фирмите от трансакционни разходи и превалутиране са по-високи в сравнение с МСП. Положителните очаквания са свързани с преференциални условия за достъп до финансиране и по-ниски трансакционни разходи.

Въпроси към анкетираните с обобщена информация за получените отговори

- Въвеждането на еврото в България ще изисква ли промяна в счетоводната Ви система? По Ваше мнение до какви разходи за Вашето предприятие би довела тази промяна?

- Въвеждането на еврото в България ще изисква ли промяна в софтуера на използвана от Вас друга ИТ система? По Ваше мнение до какви разходи за Вашето предприятие би довела тази промяна?

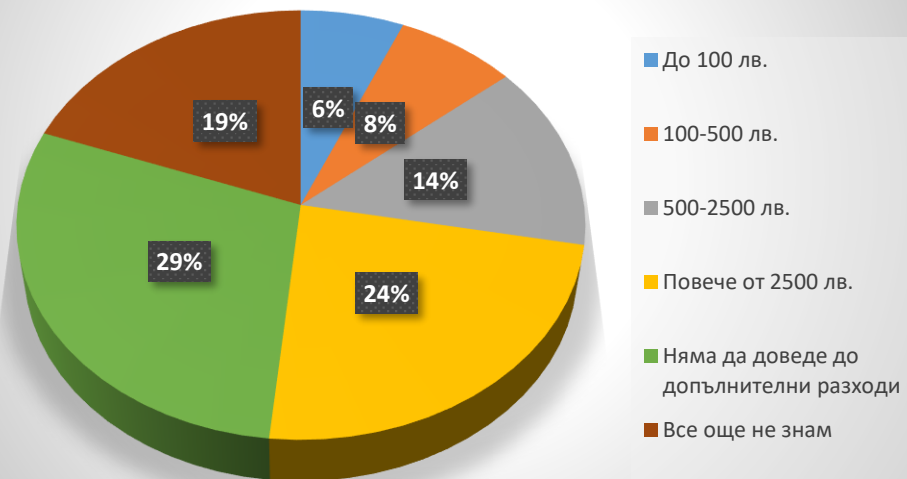

- Въвеждането на еврото в България ще изисква цените на стоките и услугите да се обозначават в двете валути в период, започващ приблизително 5 месеца преди датата на въвеждането на еврото и завършващ 12 месеца след нея – т.нар. „период на двойно обозначаване на цените“. По Ваше мнение до какви разходи за Вашето предприятие би довело изпълнението на това изискване?

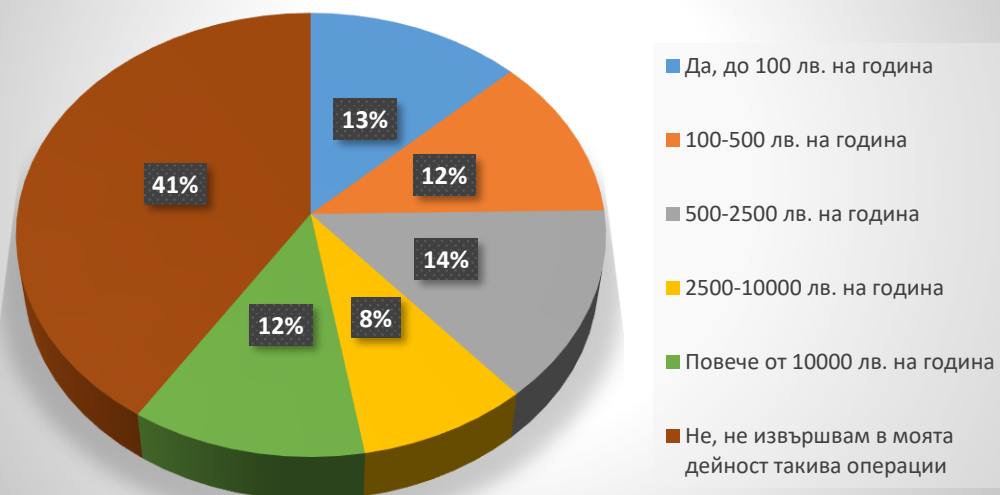
- Въвеждането на еврото в България ще изисква да се оперира с двете валути в рамките на един месец след датата на въвеждането на еврото – т.нар. „период на двойно обращение“. Това ще доведе ли до допълнителни разходи за адаптиране на фискалните Ви устройства за работа с двете валути или до допълнителни разходи за съхранението на парите? По Ваше мнение какъв би бил размерът на тези разходи?

Разходи за адаптиране на фискалните устройства за работа с двете валути в периода на двойно обращение

- + Въвеждането на еврото в България ще Ви спести ли транзакционни разходи, понастоящем свързани с превалутирането от лева в евро и/или обратното?

Очаквани спестявания от транзакционни разходи, свързани понастоящем с превалутирането от лева в евро и обратно

- ✚ Въвеждането на еврото ще доведе ли до разходи, свързани с обучение на персонал за работа с него? По Ваше мнение какъв би бил размерът на тези разходи?

- ✚ Какви други разходи и на каква стойност би имало Вашето предприятие в процеса на преход от едната към другата валута?

Като други разходи предприятията изброяват: очаквано повишение на услуги за бизнеса, каквито са счетоводните; разходи за обновяване на уебсайтове и изработка на нови рекламни материали; разходи, свързани с промени в договорни отношения и изготвяне на нови договори; разходи за поддържане на оборотни средства в две валути; разходи, предизвикани от грешки на персонала при превалутване.

- ✚ Какви други ползи би имало Вашето предприятие от преминаването към еврото?

Предприятията открояват следните ползи от въвеждането на еврото в България:

- Повишаване на сигурността на банковата система, по-бърз и лесен достъп до банково финансиране, при по-добри лихвени нива;
- Преминаването към единната валута на общността ще улесни и насърчи търговските взаимоотношения с европейски фирми и ще допринесе за по-стабилна икономика;
- По-добра търговска репутация сред страните извън ЕС и разширяване на търговските възможности и отношения с трети страни;
- Намаляване на фиксираните банкови разходи за поддържане на сметки в лева и евро;
- Намаляване на трансакционните разходи за бизнеса от превалутване.

30% от отговорилите не виждат полза от въвеждането на еврото в България.

 Какви мерки за осигуряване на максимално плавен преход биха били най-подходящи според Вас?

Участниците в анкетата са отбелязали следните мерки за осигуряване на плавен преход:

- Провеждане на масова информационна кампания;
- Своевременно приемане на съответното законодателство ясно и прозрачно;
- Провеждане на обучения и информиране на бизнеса за промените, които ще касаят фискалните устройства, касовата наличност и отчетност, счетоводната отчетност и промените по Наредба Н18; също така промените, които се очаква да настъпят в счетоводния софтуер, софтуерите за продажби, отчитане, анализ, логистика и пр.;
- Провеждане на срещи с бизнеса по населени места, с участието на представители на БНБ, МФ, НАП и търговските банки, за детайлно разясняване на изискванията към бизнеса;
- Подкрепа за бизнеса чрез финансови стимули/грантови схеми за изработване и внедряване на нови/обновяване на предишни софтуерни разработки (счетоводни програми, ERP системи, складови програми и уебсайтове) и обучение на персонала;
- Отлагане на данъчни плащания по време на преходния период;
- Скъсяване на периода на двойно обозначаване на цените;
- Противодействие на спекулативни процеси;
- Запазване на цените на основните консумативи.

24% от отговорилите посочват като мярка „Да не се приема еврото и да се запази лева“.